

Orsovai Hírlap

TARSADALMI HETILAP.

AZ ORSOVAI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség: Korona-út 291.
Kiadóhivatal: Handl József könyvnyomdája.
Megjelenik minden csütörtökön.

Szerkesztő és laptulajdonos:
MIHALIK SANDOR.

Előfizetési árak:
Egész évre: 8 korona   Negyed évre 2 korona.
Fél évre: 4 „   Egyes szám 20 fillér.
Hirdetéseket fölvesz a kiadóhivatal.
Nyilttér soronként 30 fillér.

A községek szociális feladatai.

Ki tagadná, hogy a községeknek szociális feladatai vannak. Kik vannak hivatva ebben vezérszerepre, irányító működésre? Az értelmiség. Társadalmi érintkezéssel indul a munka s a népek látnia kell, hogy javát akarjuk. Ha ott állunk munkába és becsületes munkánknak saját javára eredményét látja a nép, már megnyertük a nép bizalmát, irányíthatjuk anyagi boldogulását, de kezünkben a szellemi átalakítás lehetősége is.

Egy helyesen vezetett polgárkör, a legbiztosabb intézmény a község népének tömörítésére és ahol együttes munkálkodással vezethető az anyagi boldogulásra. És midőn egy község vezető emberei, pap, jegyző, orvos, tisztviselő, tanár és tanító erre vállalkoznak, úgy kezükbe került, kezükbe van a község szellemi életének irányítása is.

Nyáron, vasárnap délutánonként egyedül szórakozásra, beszélgetés, olvasás, tekézésre gyűlnek össze a tagok, de téli estéken naponként megtelik a helyiség.

A polgárkörben való érintkezés, társalgás által javul a nép modora, fejlődik tisztességtudása, gyengül benne az

TARCA.

Ki a szabadba!

A báróné szikrázó szemekkel ugrott föl a kerevetről és a méregtől félig elfojtott hangon kiáltá:

— De akarom!

A társalkodónő Fenyéri Berta, a ki a félig felserdült baronesse mellett a nevelőnő tisztét is betöltte, nyugodtan fölkel, letéve Beranger diszkótésű művét, a melyből az imént felolvasott, aztán önéreztetre valló nyugodt, de szilárd hangon így válaszolt:

— Én pedig nem!

Bienensaft bárónét, a garamvölgyi és hátszegi Nyárády bárói család igazán degenerált sarját, felindulásában ideges rángatózás fogta el. Savószínű szeméi kimeredtek, keskeny, de meglehetősen hosszúra nyúlt vértelen ajkai remegve nyíltak szét és látni engedtek, az arany plombokkal kivilágított és álfogakkal tarkított sárguló fogcsorát, mely csikorogott a méregtől.

— Pária! — sivitott a báróné megsértett göggyében. Ez a hála mindazon jókért, melyeket kastélyunkban évek hosszu során át élvezett?!

— Nem, nagyságos báróné, nem élveztem, csak megalázva, sokszor igazán páriává lealacsonyítva részesültem azokban az ugynevezett jókban, hogy azután annál keserűbb legyen rám nézve

alattomoság és furfang, helyet adva a nyíltság és őszinte szónak.

A polgárkör legalkalmasabb megalapítása minden létesítendő intézmény, keresztülviendő reform elpalántálásának.

A polgárkör, e célra szolgáló eszközeivel: könyvek, hírlapok, szabad előadások, leginkább terjesztheti a közgazdasági ismereteket, melyek szükségese, hogy a föld a maradiság sülyesztő terét elhagyva, az okszerű, belterjes gazdálkodást kedvelje meg és válts valóra az értékesítés olyan módozatával, mely őt a szípolozók körmei közül megmenti.

Egy kis ügybuzgalommal könnyen életbeléptethető a községi állapotbiztosítás, amely nagy károsodástól ment meg egyeseket és legtöbb évben a kör javára megtakarítással, jövedelemmel jár.

A polgárkör vezetősége vegye kezébe a felek tűz és jégbiztosítási ügyeit, mi által ezen védekezési mód is általánosabb elterjedést nyer.

A polgárkör hetenként egy-két estét szánva az ifjuságnak, részben helyettesíti az ifjusági egyleteket, melyeket sok helyen tisztán a vezető emberek elfoglaltsága nem enged életre kelni, mivel a kitarató, buzgó vezetést nem biztosíthatja.

Talán legelőször kellett volna említenem, a kör tagjai részére való be-

szerezéseket, mint gépek, szerszámok stb. Hogy ezek fogantatásával mily nagy megalapításhoz jut a nép, bizonyítani nem kell.

Ha a község vezetésére hivatott minden tényezője kiveszi részét a munkából, valóban oly kép tárul elénk, melyben megnyugtatólag látjuk egy községnek béke és meglegedettségben való felvirágzását.

A nép lelki életét legjobban ismerő lelkészeknek a polgárkörben van alkalma, hogy a nemesnek, szépnek, jónak magvát mintegy észrevétlenül hintegesse, az illetlent, helytelent tapintattal irtsa, a felebaráti szeretetet lánggra lobbantsa, a bizalmat élessze és nevelve áldozatkészségre vigye.

A hetenként tartó előadásokon a község népe érdekeit szíven hordozó jegyzőnek s a többi tisztviselőnek is nyílik a polgárkörben alkalma a körend, család, község államfentartó intézmények szükségessége érzetét a családok szívébe plántálni, hogy azt azok a család fiatal tagjainál is érvényre juttassák.

Ott akad alkalom — és hálás közönségre is talál — a törvények népies előadására és azokat megmagyarázva, a népet a felsőbb hatóság iránt bizalomra, tiszteletre oktatni és a mellett öntudatos polgárokat nevelni. Meg van

miatt bocsanatot kell kérnie nővéremtől, Pfellerkorn grófnétól.

— Soha! Tőle soha!

— Hogyan, ön ellene mer szegülni akaratomnak? Ah hálátlan!

A báróné egész teste görcsös remegésben vonaglott. Tehetetlenül rogyott le a kerevetre. A nevelőnő az illatszerez üveg után nyult, hogy a báróné ideges-ségét annak szokása szerint illatszerrel csillapítsa, ez azonban ez alkalommal indulatossan lökte el magától az üveget, melynek bódító tartalma végig ömlött a báróné csipkével áttört pongyoláján. A nevelőnő mit sem szolt, hanem félig kinyitá a szomszéd terem egyik ajtószárnyát, hogy az illat mentől hamarabb tovább áramolhassék, azután nyugodtan megállt a kandalló közelében s várta, hogy urnője magához térjen görcsös bajából, mely egyébként családi örökség gyanánt szállt reá. Mikor azután az ideg-rohamok megszűntek, a báróné intett, hogy közeledjék. Fenyéri Berta pár lépést tett előre s azután mint aki tisztában van a jövendő sorsával, nyugodtan várta, hogy a báróné megszólaljon.

— Ön ismételtén felingerelt engem. de megbocsájtok, ha szónéklül teljesíti kívánságomat.

— Bocsánat, hogy indulatba hoztam a méltóságos bárónét, de nem tehettem másképpen. Ideje, hogy tisztázzuk a helyzetet.

— Én mikor ez előtt hat évvel atyám rögtöni halála után a nevelőintézetből

a lehetőség — és ezt a mindennapi tapasztalat is sürgeti — a község népét saját ügyei kezelésében az önkormányzat erős és biztos talajára vezetni, hogy az a hőzségi háztartásnak olyan életképeséget adjon, mely első sorban a község javát szolgálja. Minden értelmiségnek és az összes vezetőségének minden alkalmat meg kell ragadni, hogy előadásokkal megvilágítsa és gyakorlatban bemutassa azon szép jog és hatáskört, melyeket törvényeink az előjáróság javára tartalmaznak.

K. A.

A beírások után.

A helybeli állami iskolákban a beírások véget értek, s most már csak elvélve akad egy-egy elkésett fecske, akinek szülei a nyári szünidőt meghosszabbították, s az így jelentkezők a létszámot már csak csekély mértékben emelik.

Mi a beírás eredménye?

Fejlődés! Létszám emelkedés! Az a nagy épület alig bírja már magába fogadni a tanulni vágyó ifjúságot s legfőbb ideje annak, hogy tanügyi hatóságaink lehetőleg sietessék annak a rég előterjesztett tervnek keresztülvitelét, hogy Orsován még egy iskolai épület emeltessek.

A létszám emelkedése örvendetes, mert fényesen igazolja, hogy városkánk lakossága tisztában van az iskoláztatás nagy horderejével, s mindinkább átérzi és megérti, hogy az élet nehéz harcában gyermekeik csak úgy tudnak majd derekasan megállni, ha az iskolában elsajátítják mindazt, amivel ma már minden embernek bínia kell: a kultúra alapjait, amelyekre tovább és biztosan építheti föl boldogulásának épületét.

De nemcsak városkánknak a művelődés iránt amúgy is nagy érzékkel bíró lakossága igyekszik gyermekét iskoláztatni, hanem a vidék lakossága is, mely évről-évre mind nagyobb számmal hozza fel gyermekeit az itteni iskolába, s ha

mint tehesen árva, gyámomnak, Berényi urnak elhatározásából kifolyólag e bárói házhoz kerültem, azt hittem, hogy ismereteimnél és szerénységemnél fogva kellő becsülésbe fogják részesíteni a néhai miniszteri titkár elhagyott árváját, a ki koránál fogva nyugdíjra már nem tarthatott igényt.

Mit ismertem én még akkor a világból?! Én csak azt hittem, hogy főrangú körbe kerülve, előbbre jutok, mert hiszen gyámom is ezt verte fejembe, ezzel biztattak e bárói házban is, mikor e félreeső falu poros levegőjét fölcséréltem a fővárosival. Előbb társalkodónó volt hangzatos címem, majd nevelőnőnek kezdtek hívni. Tényleg pedig mi is voltam? Nem tudom! Talán inkább cseléd. De annak néha-napján van egy kis ideje, a mikor az mondhatja: „Most szabad vagyok!” De nekem még a szabadságból sem jutott egy szemernyi sem, mert gyakran hangoztatta a báró ur, hogy én itt több vagyok, mint egy egyszerű társalkodónó, ő neki reám atyám iránt való tekintetből különösen ügyelnie is kell. Így aztán nekem még a cselédnél is rosszabb volt helyzetem. S mi volt túrelmem, fáradozásom jutalma? Volt külön szobám, melyben esténként sirathattam semmiségbe tűnő ifju éveimet; kegyelemből jutott hely is az asztal végén, hol néha félve kellett hozzányulnom a maradékhoz; hébekorba megajándékoztak, enyém lett az elviselt ruha, a maradék csipke és szallag, melyeket egy ideig szekrényemben kellett rejteget-

megkérdézzük őt, hogy miért nem iskoláztatja gyermekét a saját falusi iskolájában, ezt adja feleletül:

„Azért uram, mert ott nem tanul meg magyarul, már pedig én azt akarom, hogy fiam, a magyar nyelvet is elsajátítsa!”

Mily érdekes nyilatkozat ez. Ime tehát, nem fél a nép a magyar iskolától, sőt fölkeresi azt, mert tudja, hogy e hazában csak a magyar nyelv elsajátítása mellett boldogulhat.

De beszéljenek a számok!

Az elemi iskolába beiratkozott 255 fiú és 223 leány, tehát 478 tanuló; vagyis 23-mal több mint tavaly ilyenkor.

A polgáriba beiratkozott 153 fiú, és 77 leány, tehát 230 tanuló. A létszám itt is emelkedést mutat tavaly ilyenkorhoz képest. A vasuttelepen 96 tanuló van beírva. Itt is igen nagy a szaporulat. Orsován tehát 804 mindennapi tanuló köteles jár iskolába.

Vajha valamennyiből derék, magyar honpolgár és honleány válnék!

Rákóczy hamvai.

Arról értesültünk, hogy Rákóczy Ferenc és a többi bujdosó hamvait f. é. okt. hó első felében fogják Konstantinápolyból haza hozni. Jó volna, ha Orsova érdeklődne az illetékes helyen az ügy iránt, különösen pozitív megtudakolná, hogy nálunk hozzák-e be, hogy ehhez képest előkészületeket tegyünk arra nézve, miszerint itt a határszélén a bujdosó hamvakat méltóképen fogadhatjuk. Az itteni egyesületeknek bizony időre van szükségük, hogy valamit rendezhessenek, azért a tudakozódásoknak már most kellene megtörténniök, nehogy a nagyszerű aktus teljesen készületlenül találjon bennünket.

HIREK.

A dobsinai Kossuth szobor. Dobšina lelkes lakossága adománygyűjtés útján Kossuth Lajos mellszobrát állította

nem, hogy azok teljesen átmenjenek a feledésbe; meg volt az a jogom, hogy unalmukban szórakoztassam az itt időző baronesseket, vagy comtesseket és ha véletlenségből kisült, hogy egyik vagy másiknál képzettebb vagyok, avagy szellemesebb is tudok lenni, vagy pedig, ha szebben tudtam eljátszani Chopin valamelyik nocturne-jét, vagy Bethowen valamelyik ábrándját, úgy nem várt és meg nem érdemelt csipkedések közepett toltak félre, nehogy egyiknek, vagy másiknak önhittsége véletlenül, akaratlanul is csorbát ejtsék.

Ilyenkor visszavonultam magányomba s a költői szellemek birodalma feledteté el velem sorsom mostohaságát. Oh hányszor mormoltam el magamban, elhagyottságom közepett Shakespeare e mondatát; „Ha nincs remény s segíteni nem lehet, hát mögé dobják a keseveket.” Nagyon, de nagyon sokat kellett magamat ilyen módon megvigasztalnom; de azért békében türtem sorsomat mindaddig, míg a méltóságos özvegy grófné becézett fiával, Pfefferkorn Imre gróf úrral, állandó lakásul a Nyarady bárók eme ősi fészket nem választá. Azóta nagyon sok megváltozott itten. Itt is meghonosodott az a németizű beszédmodor, mely gyakran ama katona bárók és katona-grófoknak speciális sajátossága, akik gazdag magyar arisztokrata hölgyekkel való házasság révén juttatják virágzásra későn eredt vagy elsatnyult családfáikat.

Ez idő óta örökös zaklatásnak lettem

fel egy szép tere közepére, melynek leplezése e hó végén lesz. Azért említjük föl e körülményt, mert Kossuthnak mindenütt emelnek emléket, szobrot, csak éppen nálunk nem, ahol pedig az utolsó napjait töltte. Mily szép, mily hazafias és lélekemelő volna, ha a parkirozandó Skella-teret, a jövő Kossuth teret, a Kossuth Lajos bronz szobra ékesítené?!

Automobil közlekedés Bázias és Orsova között.

Scheer Lajos borosjenői lakos a moldovai járás főszolgabírájához kérvényt intézett, amelyben bérkocsi iparra engedélyt kér egy Bázias-Orsova között közlekedő automobil személyszállításra. Mielőtt ezen kérvény fölött határozat hozatna, tekintettel az automobil közlekedésre használni óhajtott állami út keskenységére és az azon lépten-nyomon előforduló éles kanyarulatokra, kapaszkodókra, amely körülmények indokolták teszik annak megállapítását, hogy mily maximális sebesség engedhető meg és hogy a bemutatott menetrend engedélyezhető lesz-e vagy pedig azon változások eszközözendők-e; továbbá mily jelzések és egyéb óvintézkedések lesznek szükségesek az előfordulható balesetek vagy szerencsétlenségek lehető elhárítására, ezen szempontokból a kerületi m. kir. iparfelügyelővel egyetértőleg az egész út mentére bejárás lett elrendelve és ennek határidőül f. év szeptember hó 22-ike tűzetett ki.

A helyszíni bejárásra és tárgyalására az orsovai főszolgabíró és az útvonalon levő összes községi előjáróságai hivattak meg, hogy az esetleges észrevételeiket a bizottságnak az illető községeken át történő utazása alkalmával terjesszék elő szóban vagy írásban. A bizottság fentjezett napon d. e. 10 órakor Báziason a vasuti állomáson jön össze.

Végre — valahára! Orsova igen kedves városka, ha az Úristen gondoskodik egy kis locsolásról. De amikor hosszabb szárazság van, az itt tartó-

kitéve az ő részükről s örökös csipkedéseknek a jövő-menő vendégek részéről. Ezt is csak türtem úgy, a hogyan türhettem. Néma megvetéssel utasítottam vissza az ifju gróf illetlen tolkodásait. Hála Isten, ilyen fiatal urak ellen meg tudom magamat védeni! Tegnap azonban a méltóságos grófné egész váratlanul maga terelé beszédét Imre gróf udvarlásaira, a mik méltó pirulásra készítettek. Gányolódva kezdett faggatni, hogy meghallja az és véleményemet is. Mikor azután tisztába jött velem s látta felindulásomat, kacagni kezdett és ezt vágta a szemembe: „Éj no! Ne csináljon az egészéből olyan nagy dolgot. Ilyen a világ folyása. Éz a nevelőnő sorsa.” —

Én csaknem megsemmisülve rogytam össze a szégyentől és csak egy szót voltam képes mondani e mardosó gúnnyra: alávalóság! — Ezzel szobámba támoxyogtam, ahol könnyeim árjában megkönnyebbült lelkeim; azonban arcomon még itt ül a szégyen, szívemben pedig forr a gyűlölet.

— No, no, csak esendesebben! Ne akarjon nagyon is regényes lenni! — szolt csipősen a báróné.

— Legkevésbé regényes, hanem föltétlen erényes! — vágott vissza a nevelőnő. Éppen ezért méltóztassék tudomásul venni, hogy miután engem ide semmiféle szerződés nem köt, még e napon elhagyom a kastélyt.

— Hohó! Kedves kisasszony, csak ne tessék olyan nagyon is tüzelni: — szolt az éppen belépő báró, aki a szó-

kodás valóságos pokoli büntetés. A por az utcákon félméternyre felgyarapodik, s a legkisebb szellő felkavarja a fehér mészport, mely ellepi szánkat, orrunkat, tudónket; behatol lakásainkba, s olyanok vagyunk, mint a molnárok. Hátha még egy pár kocsí végig robog az utcákon, akkor valóságosan átláthatatlan szürke felhő keletkezik, mely olyan lomhán uralkodik az utcákon, mint a novemberi köd. És mindez megtörténik abban a korszakban, midőn jelszavul írjuk az emberek lelkébe: „Védekezzünk a tüdővésés ellen“, midőn sanatoriumok építésén törjük fejünket szegény tüdővéséses embertársaink megmentése érdekében.

Hát biz nem védekezés az a tüdővésés ellen, ami nálunk ez irányban történik, hanem a legszándékosabb terjesztése a kórnak. Ezt kell hinnünk, ha látjuk az a rettenetes indolentiát, mellyel ez ügy iránt viselteinek. Leghelyesebb volna immár, ha az egészségügyi hatóság elővonná vasmarkát, s az utcák lo csoltatását kötelezővé tenné, és segítene a lakosságon addig, amíg a nagy por miatt tüdővésésbe nem esik.

De mit irunk most erről? A jó isten gondoskodik a szegény szenvedőkről, s végre — valahára esőt küldött, s mi szépen napirendre térünk.

Nincs drágaság, csupán a pénz lett kisebb értékűvé. Bemegy a mészárosokhoz egy öreg asszony, s kér egy kiló húst. A mészáros oda löki a darabot, mire az öreg megkérdi:

— Hát hogy méri?

— Biz annak egy korona 60 fillér az ára.

— Hát van lelke ennyi pénzt elkérni ezért a kis cafat húsért, hisz ötven év előtt 16 krajcárt fizettem érte. Hát annyira megdrágult volna a hús?

— A hús most is olyan értékű — feleli a mészáros — mint 50 évvel ezelőtt, csupán a pénz értéke lett kisebb, azért kell a kisebb értékű pénzből többet kérnem.

Az iparos tanonciskolában a beírások a mai nappal véget érnek. Szept. 14-én este 6 órakor a tanév ünnepélye-

váltás utolsó részleteit már az ajtónál hallotta. — Ismerem a helyzet minden egyes fázisát. Mondhatom, hogy ön tul-érzékeny. Egyébként — tevé hozzá nagy urias kegyel — ön az én házamban nem egyszerű nevelő, ön gyámja az én különös gondjaimra bizta.

— Tudom. Gyámom és a báró úr között bizonyos szóbeli megegyezés jött létre. Berényi úr engem itt elhelyezett s úgy vettem észre, eléggé jól használható egyéniségnek bizonyultam. Gyámom pedig értem, jutalmul, a báró úr magas közbenjárására, olyan állami hivatal volt szerencsés nyerhetni, ami báró úrnak ugyan semmibe sem került, neki azonban nagyon is sokat ér.

„De hát ilyen a világ folyása:“ — mondaná a grófné öméltsága. Én ma már Berényi urat értesítettem elhatározásomról. S miután olyan szerencsés vagyok, hogy a mai napon elértem nagykorúságomat, sem gyámomnak, sem pedig önöknek nem tartozom semmiféle számadással.

Ezzel Fenyéri Berta a szokásos üdvözlések után nyugodtan távozott. Ruháinak egy részét kis bőröndjébe zárta, azután lesietett a kertbe.

— Hová, háová, Berta kisasszony? Nem jön teniszezni? — kérde az udvaron Imre gróf őt fixirozva.

— Hívja fel a játékra az Eisenbart baronesseket, azok éppen olyan ügyetlen

sen megnyitattik. A mesterek tanoncikat még ma este 6—7-ig okvetlenül irassák be, mert holnaptól kezdve a tanoncok távolmaradása igazolatlan mulasztást képez.

Az ismétlő leányiskolában a tanítások szept. 16-án (vasárnap) d. e. 8 órakor kezdődnek. Ekkor fog kihirdettni a további órarend. A 13—15 éves leányok ez időpontig beirandók.

Az orsovai polgári lövész egyesület f. hó 9-én tartott versenyének eredménye a következő:

Mélylövés: I. Freyler Ferencz II. Ruzs János III. Ruzs Alajos.

Körlövés: I. Freyler Ferencz II. Thiry Lajos III. Seymann Gyula.

A kéjgyilkos vallomása. Schröder Rezső géplakatos, aki az ártatlan Gerda Veronkát elpusztította, bevallotta tettét. Nem akarta a leányt megölni, de midőn a bokrokban neszt vélt hallani, nehogy a leányka segélyért kiálthasson, befogta a száját oly erővel, hogy az megfulladt. Ezt látva a kéjenc elmenekült.

Országos vásár. Városunkban az őszi vásár e hó 17, 18 és 19-én tartatik meg.

Elfogott sikkasztó. A budapesti államrendőrség főkapitánysága e hó 10-én a délelőtti órákban sürgönyileg jelentette a határszéli rendőrkapitányságnak, hogy Vuetskovics Simon premkói (Törökország) születésű kicsovai lakos, Gyorgyevics Mihály budapesti pékmester kárára 2000 koronát készpénzben, továbbá egy ket-tős fedelű tula-ezüst órát elsikkasztott és Bpestről elszökött. A sikkasztó birtokában egy török útlevél volt és az államrendőrség kérte a határrendőrségi kapitányságot, minekutána hihetőleg Orsova felé vette Vuetskovics útját, annak köröztetését.

Az itteni határszéli rendőrkapitányság a szükséges intézkedéseket azonnal megtette és még az nap délután sikerült Szászvárossy rendőrfelügyelőnek Vuetskovicsot a vasutnál letartóztatni még mielőtt a határt átlépte volna.

A sikkasztót elővezették a kapitánysághoz, a hol az elsikkasztott készpénzt

játékosok, mint a gróf úr. Önök mindenben összeillő partnerek lesznek! szólt szívből kacagva a volt nevelő.

A kertbe érve magához intette a kis kertészfiút, aki ismervén jóságát, lélekzakadva sietett, hogy parancsát teljesítse. A parancs egyszerűen hangzott. A kastély hátsó bejáratához rendelte az öreg Forgó Mátyást, a község egyik legismertebb alakját, aki fuvarozásból tengette életét. Alig telt bele egy óra. Fenyéri Berta végképp bucsut vett a bárói kastélytól.

Gyönyörű tavaszi nap volt. Az országutól két oldalt smaragzöld vetések hosszú sora húzódott lefelé a völgynek. A domb oldalán nyíló őszi barackfák halványpiros szirmaikkal bólogattak a lanya szellőben. A kis paecirta hangos csicsérgéssel repült az ég felé, a vetésből pedig a fűrjeszkék pitypalattylolása hangzott szakadatlanul. A patak mentén végighuzódó rét tarka virágain a munkás méhek ezrei zümmögtek és a himes pillangók üzék pajzán játékaikat. Mikor az ut a domb közelébe ért, Forgó Mátyás hátrafordult, hogy pipára gyujthasson, azután kedélyesen így szólt:

— Ugy-e szép ez a szabad természet, kedves kisasszony?

— Bizony szép, Forgó bácsi, felett vidáman az utazó hölgy, kíváncsi ha szabadon élvezheti az ember!

Patak Béla.

valamint az órát is nála találták és lefoglalták. Vuetskovics azután a helybeli járásbírósnak adatott át további intézkedés végett.

KÖZGAZDASÁG.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara 1905. évi jelentéséből.

— Folytatás —

— És éppen azon kérdés, vajjon a kezdet nehézségeivel küzdő iparunk tud-e sikeresen védekezni a már teljesen kibontakozott osztrák verseny ellenében, készletti tartózkodásra a vállalkozást, mert a gyárosra és a tőkepénzesre nézve existenciális követelés, befektetésekének biztos volta, legalább is kétséges. Kerületünk nagyipara is a viszonyok javulásának elengedhetetlen előfeltételül hazánk önálló gazdasági be rendezkedését jelöli meg, mert egyedül ez biztosítaná a védelmet Ausztria fölényével szemben.

Rátérve már most a jelentési időszak rossz gazdasági helyzetének egyéb okaira, a legfőbb bajt abban látjuk, hogy egymásután két év ki nem elégitő terméshozama folytán széles néprétegek fogyasztási ereje erősen megcsappant. Már az év első hónapjai teljesen az előző rossz termés hatása alatt állottak.

Az 1905. évi termés-eredmények közül is egyedül a búza hozama számottevő termény, a tengeri, burgonya valamint kereskedelmi növények, úgyszintén a takarmányneműek termését az idén is a szárazság nagyrészt tönkre tette, úgy hogy végeredményben kerületünk mezőgazdái anyag helyzeté a jelentési évben sem mondható kedvezőnek. A gyenge termés következményeként először a termények árfolyama, a takarmánydrágaság folytán pedig a hús és az állati termékek ára is állandóan emelkedő irányzatot követett, ami a megélhetési viszonyok hallatlan drágulását vonta maga után; egy nyomós okkal több, hogy sok kereseti forrás amúgy is megcsappant jövedelmezősége annál érezhetőbbé váljék.

A drága élelmezés úgy a mezőgazdasági mint az ipari munkabér felemelésére szolgáltatott egyrészt jogos alapot, csak hogy a munkások követeléseiket túlságig vitték, ami a helyzetet nagyon elmérgesítette. A munkaadók az általános gazdasági depressióra hivatkozva csak nehezen teljesítették a munkások béremelésre irányuló követeléseit, aminek következtében a munkás és munkaadó közt sok helyt elkeseredett bérharcra került a dolog. A munkamegcsúntetések, hosszantartó sztrájkok, bojkottok aránytalanul megnövekedett száma jelzi mindkettő félnek a jobb megélhetésért folytatott nehéz küzdelmét, mely a munkás-egyesületek túlhatalma, főleg a munkásközvetítésnek ezek részéről való monopolizálása folytán kivétel nélkül a munkások győzelmével végződött.

Munkásjóléti intézményeink elégtelensége is erősen hangoztatott panasza a munkásosztálynak.

A drága megélhetési viszonyok s e mellett a kevés kereseti alkalom másik következményeként jelentkezett a kívándorlási mozgalom ijesztő mértékben való terjedése. A jobb megélhetés vágya s a

bővebben kínálkozó munkaalkalom esá-
bította idegen földre főképen a mező-
gazdasági munkásnép ezreit. A legsajná-
latosabb az, hogy a kivándorlási láz
már az ipari munkásokat s az önálló
kisiparos osztályt is elfogta és pedig
mindkét osztálynak éppen munkabíró
eleme vándorol külföldre. Kerületünk
fogyasztóképességének a kivándorlás
folytán előállott esökkenése is egyre
jelentékenyebb arányokat ölt.

Az általános jellegű bajokon kívül
számos speciális nehézség állta a keres-
kedelem és ipari termelés egyes ágai
boldogulásának útját.

A vidéki gabonakereskedelem köz-
vetítő szerepe egyre szűkebb térre szo-
rul. A forgalom nagyobb része ország-
szerte a fővárosi kereskedelem kezében
összpontosul, sőt a helyi szükségletnek
is évről-évre csekélyebb részét fedezi a
gabonakereskedelem, mert vidékünk
malomipara csak elvétve fordul a keres-
kedőhöz és rendszerint közvetlenül a
termelőnél fedezi búzaszükségletét.

Kerületünk kevés művelési ágra
szorítókozó mezőgazdasági rendszerénél
fogva a kereskedelmi növényekkel és
kertészeti terményekkel való kereskedés
még jól termő években is kisméretű,
mert egyenletes, tömeges értékesítésre
alkalmas árú keveset produkálnak.

A termelők különben is idegenked-
nek a kereskedelem közvetítő szolgálata-
jának igénybevételétől, melynek köz-
hasznu szolgálata iránt még nincsen ér-
zékük. Ezen körülményeknek tulajdonít-

hatjuk, hogy kerületünknek ma sincsen
kifejezett kereskedelmi gyűjtőpiaca több
oly nagyfotosságú mezőgazdasági ág
termékeire, amilyen a kereskedelmi nö-
vények, kertészeti termények, vagy
gyümölcsfélék termesztése, aminek első-
sorban a termelés adja meg az árát,
mert a fejlődés alapfeltétele, a jól jö-
vedelmező értékesítés felette bizony-
talan.

Örvendetes haladást mutat a szőlő-
termelés és ennek révén a borkereske-
delem. A rohamosan fokozódó termelés-
nek az olasz borvámklauzula megszorí-
tása ez évre ugyan megkönnyítette az
értékesítést; mindazonáltal további ke-
lendőségi piacok sürgős biztosítása ezen
hatalmas termelési ág elsőrangú létké-
rését képezi.

A gyümölespálinka-kereskedés is
ama kevés kereseti forrás közé tartozik,
mely kielégítő üzletmenetről számolt be.

Az állatkereskedés már csekélyebb
hasznot nyújtott, mert a tenyésztő a
drága takarmánnyal felnevelt állaton
csak oly magas áron adott túl, mely a
közvetítő kereskedelem nyereségét a
minimumra korlátozta.

Letagadhatatlan tényként jelent-
kezik, hogy Délmagyarország állatálló-
mánya nem jelentéktelen esökkenést
szenvedett, ami egyrészt a takarmány-
növények termesztésének elhanyagolá-
sára, másrészt az utóbbi évek rossz
takarmánytermésére vezethető vissza.

[Folytatjuk]

Előfizetési ár.

A lap kiadóhivatala Handl
Józsefné nyomdájában van, miért
is mind az előfizetési pénzek, mind
a lap megrendelésére s expedialá-
sára vonatkozó jelentkezések és
felszólamlások, valamint a hirde-
tések oda intézendők.

Előfizetési ár:

egy teljes évre	8 korona
fél évre	4 korona
negyed évre	2 korona

Kérjük a t. közönséget, hogy
lapunkat erkölcsileg és anyagilag
támogatni szíveskedjék.

2 tanonc

jó házból

SCHEINBERGER MÓR

üzletében a rövid- és divatáru ágnál
azonnal alkalmazást talál.

Handl József

ORSOVA

KÖNYVNYOMDÁJA, PAPIR-, IRÓ- ÉS RAJZSZER
KERESKEDÉSE AJÁNlja MINDENNEMŰ NYOM-
TATVÁNYAIT ÉS TANSZER FELSZERELÉSEIT.

Hirdetések

legjutányosabban felvétetnek.

Mit igyunk? hogy egészségünket
megóvjuk, mert csakis
a természetes szénsavas ásványvíz erre a leg-
biztosabb óvószér. Elsősorban az I-sörendű ter-
mészetes szénsavas

natrontartalmú ásványvizet a MOHAI

ÁGNES-

Forrás-t, mely ideges gyomorhaj, légeső-,
esontlágulás, vese- és hólyagbántalmak eseteiben
26 év óta kitűnő eredménnyel használtatik és
ragályos betegségek, mint typhus, cholera
megkíméltek azok, akik közönséges ivóvíz
helyett a bacteriummentes mohai ÁGNES-forrás
vízzel éltek.

Számos orvosi szaktekintély által ajánlva. Elismerő nyilatkozatok a forrás leírásának ismertető füzetében olvashatók. Háztartások számára
másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű, mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is
olesőbb, hogy az ÁGNES-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse és hogy bárki olcsón beszerezhető legyen, már
a vidéki nagyobb városokban is lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden lüszérüzletben és elsőrangú vendéglőben. **Kedvelt borvíz!**

Főraktár: Scheinberger Mór úrnál Orsován.